

Rola uzdrowisk i przedsiębiorstw uzdrowiskowych w turystyce i w lecznictwie uzdrowiskowym

pod redakcją naukową
Adama R. Szromka

PROKSENIA
Kraków 2014

Monografia powstała w ramach projektu pt. „Modelowe ujęcie funkcji uzdrowiskowej obszaru turystycznego i jej pomiar za pomocą wskaźników funkcji uzdrowiskowej” realizowanego przez prof. nadzw. Politechniki Śląskiej dr. hab. inż. Adama R. Szromka na Politechnice Śląskiej

Autor słowa wstępnego: Chris Ryan

Autorzy artykułów: Agata Balińska, Marta Brożyna, Diana Dryglas, Izabela Gąsior, Aleksandra Hadzik, Andrzej Hadzik, Krzysztof Herman, Tomasz Holecki, Małgorzata Januszewska, Krzysztof Kaczmarek, Klaudia Karkoszka, Zygmunt Kruczek, Edyta Letka-Paralusz, Jolanta Mirek, Mateusz Naramski, Elżbieta Nawrocka, Agnieszka Niezgodna, Agnieszka Nowak, Przemysław Pietraszewski, Piotr Romaniuk, Agnieszka Sawińska, Marta Sidorkiewicz, Marzena Strojek-Filus, Adam R. Szromek, Honorata Trzczińska, Ryszard Zamojcin

Redaktor naukowy: Adam R. Szromek

Recenzenci: dr hab. Wiesław Alejziak – prof. AWF Kraków
dr Katarzyna Czernek – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
prof. dr hab. Tadeusz Kasperczyk – AWF Kraków
dr hab. Leszek Korzeniowski – prof. AWF Kraków
dr Justyna Maciąg – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
prof. dr hab. Zbigniew Witkowski – AWF Kraków
dr Dominik Wolski – GWSH Katowice

Korekta tekstu: Marek Chadziński

Zdjęcia na okładce: Zygmunt Kruczek

Spis treści

Słowo wstępne/Foreword.....	7
-----------------------------	---

CZĘŚĆ I. ROLA UZDROWISK W TURYSTYCE I LECZNICTWIE UZDROWISKOWYM.... 13

Funkcjonowanie uzdrowisk na ziemiach polskich w ujęciu historycznym – zarys problemu..... 15

Jolanta Mirek

1. Wprowadzenie	15
2. Początki lecznictwa uzdrowiskowego w Polsce	16
3. Lecznictwo uzdrowiskowe w okresie renesansu	17
4. Rozkwit uzdrowisk w wiekach XVIII i XIX	19
5. Uzdrowiska polskie na początku XX wieku	23
6. Uzdrowiska polskie po II wojnie światowej	26
7. Zakończenie	30
Literatura.....	30

Rozwój gmin uzdrowiskowych w Polsce – zarys ram prawnych i ich konsekwencje praktyczne ... 33

Krzysztof Kaczmarek

1. Wstęp	33
2. Gminy uzdrowiskowe – aspekty prawne	34
3. Problemy funkcjonowania gmin uzdrowiskowych.....	36
4. Konflikt interesów a ewolucja obszaru uzdrowiskowego	41
5. Podsumowanie	43
Literatura.....	44

Wybrane koncepcje zagospodarowania przestrzennego współczesnych uzdrowisk 45

Adam R. Szromek, Izabela Gąsior

1. Wprowadzenie	45
2. Podział uzdrowisk i wybrane zasady ich planowania.....	46
3. Zagospodarowanie przestrzenne uzdrowisk	47
4. Uzdrowiskowe układy funkcjonalno-przestrzenne.....	51
5. Zmiany przestrzeni uzdrowiskowej w czasie	55
6. Zakończenie	57
Literatura.....	57

Atrakcyjność uzdrowiska Szczawnica-Zdrój w ocenie kuracjuszy i turystów uzdrowiskowych.... 59

Klaudia Karkoszka, Adam R. Szromek

1. Wstęp	59
2. Atrakcyjność turystyczna w uzdrowisku	60
3. Ocena atrakcyjności Szczawnicy-Zdroju.....	61
3.1. Uzdrowisko Szczawnica-Zdrój.....	61
3.2. Charakterystyka osób odwiedzających Szczawnicę.....	63
3.3. Ocena atrakcyjności poszczególnych aspektów uzdrowiska.....	65
3.3.1. Kondycja infrastruktury leczniczej.....	65
3.3.2. Ocena zaplecza hotelowego.....	66
3.3.3. Ocena usług gastronomicznych	66
3.3.4. Profesjonalizm obsługi odwiedzającego	67
3.3.5. Poziom usług przyrodoleczniczych	67
3.3.6. Dbalność o zabytki i pomniki kultury	68
3.3.7. Czystość uzdrowiska, dbalność o park uzdrowiskowy	69
3.3.8. Bezpieczeństwo i ogólna atmosfera w gminie	69
3.3.9. Ogólna ocena atrakcyjności uzdrowiska	70
4. Podsumowanie	71
Literatura.....	74

Działalność uzdrowiskowa i zasoby lecznicze w uzdrowiskach ziemi świętokrzyskiej..... 75

Adam R. Szromek, Marta Brożyna, Edyta Letka-Paralusz

1. Wstęp	76
2. Uzdrowiska Busko-Zdrój i Solec-Zdrój jako potencjał uzdrowiskowy ziemi świętokrzyskiej	76
3. Historyczny aspekt wykorzystania zasobów naturalnych w uzdrowiskach świętokrzyskich	78
3.1. Balneoterapia wodami siarkowo-siarkowodorowymi w XIX w.	80
3.2. Współczesne zastosowanie wód siarczkowo-siarkowodorowych w lecznictwie uzdrowiskowym	84
3.3. Zastosowanie wód siarczkowo-siarkowodorowych w leczeniu wybranych zespołów klinicznych	85
4. Zdolności operacyjne służb leczniczych w województwie świętokrzyskim	87
5. Analiza wskaźnikowa zasobów turystycznych i leczniczych w świętokrzyskich uzdrowiskach.....	90
6. Podsumowanie	92
Literatura.....	93

Badanie ruchu turystycznego w uzdrowiskach ziemi kłodzkiej 95

Zygmunt Kruczek, Agnieszka Nowak

1. Wprowadzenie	95
2. Ziemia kłodzka jako region turystyczny o dominujących funkcjach uzdrowiskowych	97
3. Ruch turystyczny na ziemi kłodzkiej.....	99
4. Metoda badań.....	100
5. Motywy przyjazdu na ziemię kłodzką	100
6. Najważniejsze atrakcje turystyczne ziemi kłodzkiej	102
7. Cechy wizerunkowe ziemi kłodzkiej	103
8. Korzyści dla odwiedzających	104
9. Profil respondentów	104
10. Zmiany w wielkości i strukturze ruchu turystycznego oraz w turystyce uzdrowiskowej na ziemi kłodzkiej... ..	106
11. Podsumowanie	107
Literatura	108

Perspektywy powstania nowych uzdrowisk w Polsce..... 109

Krzysztof Herman, Mateusz Naramski, Adam R. Szromek

1. Wprowadzenie	109
2. Uwarunkowania formalno-prawne uzyskiwania statusu uzdrowiska.....	114
3. Analiza i przedstawienie wyników badań.....	115
4. Analiza postępu prac przygotowawczych w badanych miejscowościach	120
5. Podsumowanie	123
Literatura.....	126

CZĘŚĆ II. TURYSTYKA UZDROWISKOWA..... 127

Turystyka zrównoważona w uzdrowiskach – podstawy teoretyczne 129

Agnieszka Niezgoda

1. Wprowadzenie	129
2. Koncepcja rozwoju zrównoważonego a funkcja uzdrowiskowa	130
3. Założenia koncepcji turystyki zrównoważonej w uzdrowiskach.....	132
4. Turystyka zrównoważona a inne formy rozwoju turystyki w uzdrowiskach	135
5. Podsumowanie	138
Literatura.....	140

Turystyka uzdrowiskowa a turystyka wiejska – podobieństwa i różnice 141

Agata Balińska

1. Wprowadzenie	141
2. Podobieństwa i różnice pomiędzy turystyką uzdrowiskową a turystyką wiejską	142
3. Miejsce realizacji turystyki uzdrowiskowej i wiejskiej	144
4. Produkt turystyki uzdrowiskowej a produkt turystyki wiejskiej	147
5. Odbiorcy turystyki uzdrowiskowej i wiejskiej	149
6. Skutki społeczne rozwoju turystyki uzdrowiskowej i wiejskiej	150
7. Turystyka uzdrowiskowa i turystyka wiejska a rozwój lokalny	152
8. Podsumowanie	153
Literatura.....	153

Turystyka medyczna w uzdrowisku	155
<i>Małgorzata Januszewska, Elżbieta Nawrocka</i>	
1. Wprowadzenie	155
2. Teoretyczne podstawy turystyki medycznej	156
3. Rozwój turystyki medycznej w praktyce	158
4. Turystyka medyczna a uzdrowiska	160
5. Zakończenie	163
Literatura	163
Usługi medyczne jako kierunek rozwoju hoteli spa w uzdrowiskach	165
<i>Agnieszka Sawińska, Marta Sidorkiewicz</i>	
1. Wstęp	165
2. Teoretyczno-empiryczne aspekty hoteli spa	166
3. Usługi medyczne świadczone w obiektach typu „medical spa” – rozważania teoretyczne	168
4. Charakterystyka i stan hoteli spa, świadczących usługi medyczne w Polsce	172
5. Podsumowanie	175
Literatura	175
Finansowanie świadczeń uzdrowiskowych w Polsce	177
<i>Piotr Romaniuk, Tomasz Holecki</i>	
1. Wprowadzenie	177
2. Finansowanie usług uzdrowiskowych: regulacje prawne	180
2.1. Usługi w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego	180
2.2. Finansowanie świadczeń uzdrowiskowych jako zadanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	181
2.3. Zaopatrzenie społeczne służb mundurowych	183
2.4. Finansowanie poprzez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	184
3. Zasoby sektora lecznictwa uzdrowiskowego i ich wykorzystanie	185
4. Wydatki na lecznictwo uzdrowiskowe	186
5. Podsumowanie	188
Literatura	191
CZĘŚĆ III. PRZEDSIĘBIORSTWO UZDROWISKOWE I JEGO ZNACZENIE SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	193
Budowa struktury uzdrowiskowego produktu turystycznego Swoszowic w świetle badań ankietowych	195
<i>Diana Dryglas</i>	
1. Wprowadzenie	195
2. Cel pracy i hipotezy badawcze	197
3. Materiał i metody badawcze	198
4. Wyniki – charakterystyka poziomów w strukturze uzdrowiskowego produktu turystycznego Swoszowic	199
4.1. Rdzeń korzyści	199
Profil geodemograficzny	199
Profil społeczno-ekonomiczny	199
Profil psychograficzny	199
4.2. Rdzeń produktu	200
4.3. Produkt rzeczywisty	202
4.4. Produkt poszerzony	205
4.5. Produkt potencjalny	206
5. Dyskusja i wnioski	208
Literatura	210
Czynniki konkurencyjności przedsiębiorstw uzdrowiskowych	211
<i>Honorata Trzcńska</i>	
1. Wprowadzenie	212
2. Pojęcie konkurencyjności w świetle teorii ekonomii	213
3. Identyfikacja i ocena czynników konkurencyjności przedsiębiorstw uzdrowiskowych	215
3.1. Czynniki konkurencyjności przedsiębiorstw uzdrowiskowych w opinii kadry kierowniczej badanych jednostek	216

3.2. Czynniki konkurencyjności przedsiębiorstw uzdrowiskowych w opinii kuracjuszy	225
3.3. Podsumowanie wyników badań	229
4. Zalecenia dla przedsiębiorstw uzdrowiskowych	229
Literatura.....	231

Model wyceny nieruchomości a wartość bilansowa Zakładów Lecznictwa Uzdrowiskowego 233

Marzena Strojek-Filus

1. Wstęp	233
2. Jednostki lecznictwa uzdrowiskowego jako podmioty gospodarcze	234
3. Modele wyceny w rachunkowości w świetle UoR	236
4. Wpływ przyjętego modelu wyceny nieruchomości na wartość bilansową Zakładu Lecznictwa Uzdrowiskowego	239
Wycena według UoR	239
Przypadek 1	240
Wycena według MSR/MSSF	241
Przypadek 2 – wersja A – zgodna z założeniami przypadku 1.....	242
Przypadek 2 – wersja B	242
Przypadek 3	243
5. Nieruchomości w majątku ZLU.....	243
6. Podsumowanie	245
Literatura.....	246

Ocena ważności usług turystyki zdrowotnej na przykładzie badań gości

statutowego uzdrowiska Iwonicz-Zdrój..... 249

Andrzej Hadzik, Aleksandra Hadzik, Ryszard Zamojcin, Przemysław Pietraszewski

1. Wstęp	249
2. Materiał i metody badań	254
3. Znaczenie oferty zdrowotnej w uzdrowisku Iwonicz-Zdrój.....	256
4. Ważność cech usług zdrowotnych w uzdrowisku Iwonicz-Zdrój.....	263
5. Dyskusja i wnioski.....	265
Literatura.....	268

Zakończenie..... 269

Adam R. Szromek

Piśmiennictwo autorów o tematyce uzdrowisk..... 273

Agnieszka Niezgoda	273
Marta Sidorkiewicz.....	273
Jolanta Mirek	273
Agnieszka Sawińska (Lewandowska).....	275
Zygmunt Kruczek	276
Agnieszka Nowak	276
Andrzej Hadzik	276
Diana Dryglas	277
Edyta Letka-Paralusz	278
Adam R. Szromek	278